

Χρειάστηκε να περάσουν πάρα πολλά χρόνια για να απαλλαγώ από τους εφιάλτες των μαθητικών εξετάσεων. Ανήκω στη «τυχερή» γενιά που «γαλουχήθηκε» με το άγχος της λευκής κόλλας. Εξετάσεις στην πέμπτη και στη έκτη δημοτικού, εξετάσεις για να μπούμε στο Γυμνάσιο. Εξετάσεις καθ' όλη την τριετία φοίτησης στο Γυμνάσιο (που παρέπεμπε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης), ακόμη και εξετάσεις στη μέση της χρονιάς. Νέες εξετάσεις για να περάσουμε στο Λύκειο και από εκεί και πέρα η «χαρά» του εξεταστή και η απόλυτη θλίψη του ανήμπορου μαθητή.

Εξ' όσον θυμάμαι τα μαθητικά μου χρόνια (προσπαθώ εδώ και χρόνια να τα διαγράψω από τη μνήμη μου) δεν ήταν τίποτα άλλο από ένα βασανιστικό και εφιαλτικό πογκρόμ εξετάσεων. Το χρώμα που θα χρησιμοποιούσα για να τα χρωματίσω είναι το γκρι. Αποκλειστικά και μόνον το γκρι. Σ' ότι δε αφορά την εκπαιδευτική διαδικασία, εκεί και αν «νομιμοποιούμαι» να μιλήσω για το απόλυτο «τίποτα». Αν έμενα σ' αυτά που διδάχθηκα στο Γυμνάσιο και το Λύκειο θα επικοινωνούσα μέχρι και σήμερα με «άναρθρες κραυγές».

Το ευτυχέστερο, όμως και πλέον αξιομνημόνευτο περιστατικό που έχω διατηρήσει στη μνήμη μου, ήταν όταν έγραφα το τελευταίο μάθημα της εξεταστικής περιόδου για την τρίτη Λυκείου. Από καιρό είχα περάσει σε ένα ιδιόμορφο καθεστώς παραίτησης. Για πρώτη φορά τόσο εγώ όσο και μεγάλος αριθμός συμμαθητών μου, συνειδητοποιούσαμε το απόλυτο κενό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για πρώτη φορά νοιώθαμε τόσο έντονα πως «στραγγαλίζουν» και την τελευταία ικμάδα της εφηβείας μας.

Ο ήλιος έξω από το εξεταστικό κέντρο έλαμπε. Μέσα, το μόνο που ακούγονταν ήταν το σύρσιμο των μολυβιών πάνω στην κόλλα. Περίμενα υπομονετικά να περάσει ο υποχρεωτικός χρόνος αναμονής. Το μυαλό μου πετούσε, διέγραφε απίστευτες πτήσεις στο πουθενά. Το μόνο που κυριαρχούσε στη σκέψη μου ήταν η αίσθηση του τέλους. Ένοιωθα σαν τον κρατούμενο που μετά από χρόνια εγκλεισμού έβρισκε και πάλι την ελευθερία του.

Μόλις συμπληρώθηκε ο χρόνος σηκώθηκα, πήρα στα χέρια μου την λευκή κόλλα και την ακούμπησα επιδεικτικά στην έδρα μπροστά στη διερευνητική ματιά του εξεταστή. Βγήκα στο προαύλιο νοιώθοντας ανάλαφρος σαν πουλί. Το μόνο που ήθελα ήταν να ανοίξω τις φτερούγες μου. Κρατούσα τη ζωή στα χέρια μου, στα δικά μου χέρια...

Εύλογα θα αναρωτηθεί ο αναγνώστης προς τι αυτή η αναδρομή στο παρελθόν.

Η απάντηση είναι απλή. Για πρώτη φορά μετά από τριάντα περίπου χρόνια έρχομαι και πάλι αντιμέτωπος με τους εφιάλτες μου. Αιτία η κόρη μου, η οποία καλείται να «υπηρετήσει με τη σειρά της» το εκπαιδευτικό μας σύστημα. Μόλις στην πρώτη Γυμνασίου, μόλις στα πρώτα βήματα της εφηβείας της, βρίσκεται αντιμέτωπη με το «σαρκοβόρο τέρας» των εξετάσεων. Με πρωτόγνωρη αγωνία «μυείται στην τέχνη της αποστήθισης» προσπαθώντας να χωρέσει στο «αδούλευτο» ακόμη μυαλό της ατέλειωτες σελίδες από ένα «βιβλίο ιστορίας» του οποίου η ανάγνωση και μόνον συνιστά αληθινή δοκιμασία.

Τι λες, λοιπόν, τώρα σ' αυτό το παιδί; Πως της μιλάς και τι της ζητάς (προτρέπεις) να κάνει; Την καλείς να σταθεί απέναντι στο καθήκον της και να το υπηρετήσει με συνέπεια; (ποιο καθήκον, ποια συνέπεια;) Της λες την αλήθεια (ποια είναι η αλήθεια;) εξηγώντας της πως μόνο με συνειδητές επιλογές κερδίζεις το στοίχημα της ζωής σου και αν ναι, τι σε πείθει πως μπορεί να σε καταλάβει, τι σε πείθει πως πρέπει να σε καταλάβει; Ή ακόμη τι σε πείθει πως έχεις το δικαίωμα να το κάνεις; Εντέλει πως μπορεί τα δικά σου συμπεράσματα (όσο σωστά και να είναι) να προκαθορίζουν ή απλά να καθορίζουν την πορεία ενός παιδιού; ...

Καταλήγεις (ως συνήθως) στη σιωπή. Παρακολουθείς με συγκατάβαση και με τη δέουσα υπομονή τα «δρώμενα» ευελπιστώντας, όπως όλοι οι γονείς, πως παρόλα αυτά (κόντρα σε όλες τις επιμέρους αντιξοότητες)

το παιδί τους θα βρει το δρόμο του, το δικό του δρόμο. «Φρούδες ελπίδες», απλές εικασίες, προσχηματικές σκέψεις;

Μπορεί, αλλά όσο η εκπαιδευτική διαδικασία παραμένει έρμαιο ενός καχεκτικού και ανερμάτιστου πολιτικού συστήματος, όσο η έννοια της μάθησης θα ταυτίζεται με τον καταναγκασμό, τα ερωτήματα θα παραμένουν αναπάντητα.□□